

PAL NETWORK
People's Action for Learning

नागरिकहरुको नेतृत्वमा गरिएको गणितिय मापन
Citizen-Led Assessment of Numeracy (CLAN)

निर्देशिका

विषय सुची

१. नागरिक नेतृत्वमा गरिएको मापनको बारेमा.....	1
२. नागरिक नेतृत्वमा गरिएको गणितीय मापनको बारेमा.....	2
३. गाँउको जानकारीहरुको संकलन	4
४. गाँउको नक्सांकन, बस्तीहरुको विभाजन र घरपरिवारको नमुना छनौट)	6
५. घरपरिवारमा गईसकेपछि के गर्ने	9
६. बालबालिकाहरुसँग के गर्ने हो?	19
७. पालन गर्नु पर्ने नैतिक कुराहरु.....	21
८. गाँउमा नागरिकहरुको नेतृत्वमा गरिने मापनको संक्षेप.....	22

१. नागरिक नेतृत्वमा गरिएको मापनको बारेमा

उद्देश्यहरू:

- असर नेपाल र PAL नेटवर्क को बारेमा जान्न
- PAL नेटवर्कको नागरिक नेतृत्वमा गरिने मापनलाई बुझ्न

पाल (PAL) नेटवर्कको बारेमा

People's Action for Learning (PAL) नेटवर्क दक्षिण एसिया, अफ्रिका र अमेरिकामा बालबालिकाहरूको आधारभूत पढाई र गणितका मापनको कार्य गरिरहेका सदस्य संस्थाहरूको सहकार्य हो । यी संस्थाहरूले शैक्षिक गुणस्तरमा सुधार गर्न स्वयंसेवकहरूलाई परिचालन गरेर बालबालिकाहरूको गणितिय मापन गर्दछन् ।

असर नेपालको बारेमा

असर नेपाल सर्भेक्षण भनेको एनजिओ वा संस्थाहोईन । यो त धेरै जना व्यक्तिहरू, संघसंस्थाहरू र निकायहरू मिलेर गरिरहेको सिकाई अध्ययन को विधि हो । यो विधि नेपालमा तयार पार्नका लागि त्रिभुवन विश्वविद्यालयमा कार्यरत उपप्राध्यापक राजिव तिमल्सिना र काठमाण्डौ स्थित कारखाना नामक शिक्षा सम्बन्धि नीजि कम्पनिका संस्थापक साकार पुडासैनीले संयोजन गरिरहनु भएको छ । यस कामका लागि त्रिभुवन विश्वविद्यालय तथा काठमाण्डौ विश्वविद्यालयका प्राध्यापकहरूसँग सहकार्य गरिएको छ । यसमा गाँउ तथा घरहरूको वैज्ञानिक विधिबाट छनौट गर्नका लागि प्राध्यापकहरू तथा नेपाल सरकारको तथ्यांक विभागका अधिकृतहरूको सहयोग लिईएको छ । र अन्य अन्तराष्ट्रिय अध्ययन विधिहरूसँग तुलना गर्न, विधिहरू सिक्न तथा प्राविधिक सहयोगको लागि केन्यामा रहेको पाल नेटवर्क, भारतको प्रथम फाउण्डेसन सँग सरसल्लाह गर्ने गरिएको छ ।

असर नेपाल नेपालमा बालबालिकाहरूको आधारभूत पढ्ने क्षमता (अंग्रेजी र नेपाली) र गणितीय क्षमतामा सुधार ल्याउने उद्देश्यले नागरिकहरूले नेतृत्व गरेको मापनको एउटा मोडेल हो । असर नेपाल मार्च २०१६ मा पर्सा जिल्लाको ३० ओटा गाँउको नमुना परिक्षणबाट सुरु भएको हो । सन २०१७-२०१८ हामीले नगरपालिकातहमा काठमाडौंको बुढानिलकण्ठ नगरपालिका र २०१९ मा प्रदेश तहमा भने प्रदेश २ मा मापन भएको थियो ।

नागरिक नेतृत्वमा गरिएको गणितिय मापन किन भईरहेको छ?

विगतका केहि वर्षहरूमा सरकार, अभिभावकहरू, र समुदायहरू मिलेर बालबालिकाहरूको विद्यालयभर्ना सुनिश्चित गर्न प्रयास भईरहेको छ । अब हामीले बालबालिकाहरू विद्यालय जानुको साथसाथै सिकाईको निरन्तरताको पनि सुनिश्चित गर्नु पर्छ ।

जिम्मेवार नागरिकको रूपमा हामीले हाम्रो बालबालिकाहरूको शिक्षा र सिकाईको अवस्था बुझ्न आवश्यक छ । यसै उद्देश्यको साथ PAL नेटवर्कले गणितको आधारभूत मापन १३ सदस्य राष्ट्रहरूमा लागू गर्नको लागि डिजाईन गरिएको हो । यस मापनको लागि, स्थानिय नागरिकहरूलाई छनौट गरिएको घरपरिवारहरूमा बालबालिकाहरूको सिकाई मापन गर्ने तालिम दिईन्छ । जब हालको सिकाईको अवस्थाको थाहा हुन्छ तब मात्रै सिकाईको नतिजाहरूमा सुधार गर्ने प्रभावकारी कार्यहरूको योजना गर्न सकिन्छ ।

नागरिक नेतृत्वमा गरिएको गणितीय मापन भनेको के हो ?

नागरिक नेतृत्वमा गरिएको गणितीय मापन भनेको

- मकवानपुर जिल्लाको ६० गाँउमा स्थानिय सर्वेक्षणकर्ताहरूद्वारा असर नेपाल र समृद्ध समाजले कार्यान्वयन गरिरहेको
- १३ ओटा देशहरूका ५ देखि १६ वर्ष सम्मका बालबालिकाहरूमा एकैपटक मापन गरिँदै
- बालबालिकाहरूको गणितको आधारभूत क्षमता बुझ्न साधारण जाँच्ने प्रश्नपत्रहरूको प्रयोगद्वारा घरपरिवारमा नै गएर उनीहरूको गणितको क्षमतामापन गर्न डिजाईन गरिएको हो ।

पाल नेटवर्कका सदस्य संस्थाहरूको डाटाहरू कसरी प्रयोग भईरहेको छ ? पाल नेटवर्कको पछिल्लो डाटाहरूमा विश्व, राष्ट्र, प्रदेश र स्थानिय स्तरमा वृहत रूपमा छलफलहरू भईरहेको छ । यसबाट आएका नतिजाहरूले सिकाई प्रक्रिया र नतिजा लक्षित नीति निर्माणमा योगदान दिएको छ ।

२. नागरिक नेतृत्वमा गरिएको गणितीय मापनको बारेमा

उद्देश्यहरू:

- गाउँको प्रमुखलाई CLAN प्रक्रियाको परिचय दिनु र सर्वेक्षणको क्रममा चाहिने आवश्यक सहकार्यको लागि अनुरोध गर्नु

प्रयोग:

- सर्वेक्षण पुस्तिकाको पहिलो पृष्ठ
- गाउँको प्रमुखलाई चिठी

Step 1:

तपाईंको लागि तोकिएको गाउँमा जानुहोस् । एउटा गाउँमा दुई जना सर्वेक्षणकर्ताहरू जानु पर्नेछ ।

Step

गाउँमा गईसके पछि, गाउँको प्रमुखलाई गएर भेटनुहोस् र उहाँलाई चिठी दिनुहोस् । आफुले गाउँमा गएर गर्ने गतिविधिहरू र PAL सञ्जालको साभामा मुल्याङ्कन गर्नुको उद्देश्यहरूको बारेमा भन्नुहोस् । तपाईंलाई अन्य व्यक्तिहरू पनि आएर गाउँमा गरेको गतिविधिहरूको बारेमा सोध्न सक्छन्। आफुले सुरुमा भनेका कुराहरूनै भन्नुहोस् ।

2:

Step 3:

सर्वेक्षण पुस्तिकाको पहिलो पृष्ठमा जानकारीहरू भर्नुहोस् ।

सर्वेक्षणकर्ताले गाउँमा सर्वेक्षणको काम सुरु गर्नु अघि निम्न जानकारीहरू भर्नु पर्नेछ ।

गाउँको विवरण र सर्वेक्षण

- गाउँको कोड:** प्रशिक्षणको समयमा दिइएको ४ ओटा अंकको कोड जस्तै V101, V102, V103, आदि। याद गर्नुहोस् सबै गाउँको कोड फरक फरक छन् ।
- गाउँको नाम:** आफु सर्वेक्षणको लागि गएको गाउँ, प्रशिक्षणको समयमा तपाईंको लागि तोकिएको गाउँमा जानुहोस्। यदि कुनै प्रश्नहरू छन् भने तपाईंले Project Management Team (PMT) वा जिल्ला संयोजकसंग सोध्नुहोस्।
- गाउँ प्रमुख वा गाउँका कुनै प्रतिनिधिको नाम:** गाउँको प्रमुखवागाउँको कुनै प्रतिनिधि जसलाई तपाईंले भेटेर जानकारीहरू दिनुहुन्छ ।
- गाउँ प्रमुख वा गाउँका कुनै प्रतिनिधिको फोननम्बर):** गाउँ प्रमुख वा गाउँका कुनै प्रतिनिधिको फोन नम्बर
- सर्वेक्षण गरिएको पहिलो दिनको मिति:** गाउँमा सर्वेक्षण गरिएको पहिलो दिनको मिति
- सर्वेक्षण गरिएको पहिलो बार :** गाउँमा सर्वेक्षण गरिएको पहिलो बार

गाउँको कोड :		गाउँको नाम :	
गाउँको प्रतिनिधिको नाम :		गाउँको प्रतिनिधिको सम्पर्क नम्बर :	
सर्वेक्षण गरिएको मिति (पहिलो दिन) :		सर्वेक्षणको गरिएको दिन (पहिलो दिन) :	

सर्वेक्षणकर्ताको विवरण

- सर्वेक्षणकर्ताको कोड: प्रशिक्षणको समयमा दिईएको ४ ओटा अंकको कोड जस्तै S101, S102, S103 आदि । दिइएको खाली ठाँउमा दुवै सर्वेक्षणकर्ताको कोड लेख्नुहोस् ।
- सर्वेक्षणकर्ताको नाम: दिइएको खाली ठाँउमा गाँउमा सर्वेक्षण गर्न गएका दुवै सर्वेक्षणकर्ताको नाम लेख्नुहोस् ।
- सर्वेक्षणकर्ताको फोन नम्बर: गाँउमा सर्वेक्षण गर्न गएका दुवै सर्वेक्षणकर्ताको सम्पर्क नम्बर दिइएको खाली ठाँउमा लेख्नुहोस् ।

सर्वेक्षणकर्ताको कोड	सर्वेक्षणकर्ताको नाम :	सर्वेक्षणकर्ताको सम्पर्क नम्बर :
१.		
२.		

सर्वेक्षण गरिएको घरपरिवार र बालबालिकाहरूको विवरण

गाँउमा सर्वेक्षण गरिसके पछि मात्र निम्न जानकारीहरू भर्नुपर्ने छ

- **सर्वेक्षण गरिएको जम्मा घरपरिवार संख्या:** प्रत्येक गाँउमा २० घरपरिवारहरूको सर्वेक्षण गरिने छ ।
- **घरमा कोहि नभएर वा घरको ढोका बन्द गरिएको घरपरिवारहरूको सट्टामा लिईएको अन्य घरपरिवारहरूको जम्मा संख्या):** छनौट गरिएको घरपरिवारहरू सर्वेक्षण गर्ने क्रममा घरमा कोहि नभएर वा ढोका बन्द भएको अवस्थामा त्यसको सट्टामा अरु नै घरपरिवारहरू लिईएको संख्या हो। सर्वेक्षण सकिसके पछि यस्ता घरपरिवारहरूको संख्याहरू कति ओटा हुन्छन् ।।।। धर्सोहरू सर्वेक्षण पुस्तिकाको बाहिरी पृष्ठमा लेख्नुहोस् , दिईएको खाली ठाँउमा यस्ता घरपरिवारहरूको जम्मा संख्या लेख्नुहोस् ।
- **सर्वेक्षणमा सहभागी हुन नचाहने घरपरिवारहरूको सट्टामा लिईएको अन्य घरपरिवारहरूको जम्मा संख्या:** यो छनौट गरिएको घरपरिवारहरू सर्वेक्षण गर्ने क्रममा उत्तरदातावा घरमुलीले सर्वेक्षणमा सहभागी हुन नचाहेमा त्यसको सट्टामा अरु नै घरपरिवारहरू लिईएको संख्या हो। सर्वेक्षण सकिसके पछि यस्ता घरपरिवारहरूको संख्याहरू कति ओटा हुन्छन् ।।।। धर्सोहरू सर्वेक्षण पुस्तिकाको बाहिरी पृष्ठमा लेख्नुहोस् , दिईएको खाली ठाँउमा यस्ता घरपरिवारहरूको जम्मा संख्या लेख्नुहोस् ।
- **सर्वेक्षण गरिएको बालबालिकाहरूको जम्मा संख्या:** गाँउमा सर्वेक्षण गरिएका ५ देखि १६ वर्ष सम्मका बालबालिकाहरूको जम्मा संख्या
- **मपन गरिएको बालबालिकाहरूको जम्मा संख्या:** गाँउमा छनौटमा परेका सबै घरपरिवारहरूका मापन गरिएका ५ देखि १६ वर्ष सम्मका बालबालिकाहरूको जम्मा संख्या । सर्वेक्षण गरिएका सबै बालबालिकाहरूको मापन नहुन पनि सक्छ तर मापन नहुनुको कारण भने घरपरिवार सर्वेक्षणको पानामा भर्नुपर्नेछ ।

सर्वेक्षण गरिएको घरपरिवारहरूको जम्मा संख्या	
घरमा कोहि नभएर वा घरको ढोका बन्द गरिएको घरपरिवारहरूको सट्टामा लिईएको अन्य घरपरिवारहरूको जम्मा संख्या	
सर्वेक्षणमा सहभागी हुन नचाहने घरपरिवारहरूको सट्टामा लिईएको अन्य घरपरिवारहरूको जम्मा संख्या	
सर्वेक्षण गरिएको बालबालिकाहरूको जम्मा संख्या	
जाँच गरिएका बालबालिकाहरूको जम्मा संख्या	

अनुगमन, पुनःचेकजाँच र तथ्यांकहरूको इन्ट्री

यो जानकारीहरू सर्वेक्षणकर्ताहरूले भर्नु पर्दैन

३. गाँउको जानकारीहरुको संकलन

उद्देश्यहरु:

गाँउमा उपलब्ध आधारभूत सुविधाहरु अवलोकन र रेकर्ड गर्न

प्रयोग गरिएको सामग्री:

सर्वेक्षण पुस्तकामा भएको गाँउको जानकारी पृष्ठ

गाँउको वरपर हिउँदै गर्दा, गाँउको जानकारी पृष्ठमा उल्लेखित सुविधाहरु हेर्नुहोस्, यदि तपाईंले सो कुरा देख्नुभयो भने मिल्ने बाकसमा ठिक चिन्ह दिनुहोस्

यदि तपाईंले सो कुराहरु सुरुमै देख्नु भएन भने त्यसपछि गाँउका रहेका मानिसहरुलाई सोध्नुहोस् तर आफैले प्रमाणित गरिसकेपछि मात्रै मिल्ने बाकसमा ठिक चिन्ह दिनुहोस् ।

विद्यालयहरुको जानकारीको लागि विद्यालयमा नै गएर आवश्यक कुराहरु प्रमाणित गर्नुहोस्

गाँउको जानकारी पृष्ठमा जानकारीहरु भर्न

- **गाँउको कोड:** सर्वेक्षण पुस्तिकाको बाहिरी पृष्ठमा भरिएको जस्तै ४ संख्या
- **गाँउको नाम:** सर्वेक्षण पुस्तिकाको बाहिरी पृष्ठमा लेखिएको जस्तै

गाँउको नाम	
------------	--

गाँउमा भएका निम्न सेवासुविधाहरु आफैले देख्नु भयो? आफ्नो अवलोकनको आधारमा ठिक चिन्ह दिनुहोस्

- **V101:** कालोपत्रे/जुनसुकै मौसममा पनि गाँउ सम्म जाने बाटो – कालो पत्रे, जुनसुकै मौसममा पनि गाँउ सम्म जाने बाटो, खाल्डा खुल्छ भयता पनि ग्राभेल, सिमेन्ट गरेकोवाकालो पत्रे गरिएको गाँउ सम्म जाने बाटो
- **V102:** गाँउ सम्म जानको लागि सःशुल्क उपलब्ध सवारी साधन—गाँउ सम्म जाने सार्वजनिक बस जस्तै सरकारी, सार्वजनिक बस वा अन्यकुनै सवारी साधन । तपाईं गाँउमा जाँदा यो सुविधा देख्नु भएन भने कृपया गाँउका अन्य व्यक्तिहरूसंग सोधेर प्रमाणित गर्नुहोस्।
- **V103:** के गाँउमा विद्युत जडान गरिएको छ – पोल वा तारहरु कहाँ छन् हेर्नुहोस्
- **V104:** गाँउमा कुनै सरकारी, समुदायिक स्वास्थ्य चौकी छ – सरकारी स्वास्थ्य केन्द्रहरु जहाँ निशुल्क स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिन्छ
- **V105:** के गाँउमा निजी रुपमा दिईने स्वास्थ्य सेवा छ—कुनै पनि किसिमका स्वास्थ्य केन्द्रहरु हेर्नुहोस् जसले निजी रुपमा स्वास्थ्य सेवाहरु प्रदान गर्छ

आधारभूत सुविधाहरु

प्र. नं.	गाँउमा उपलब्ध सुविधाहरु	के तपाईंले गाँउमा निम्न सेवा सुविधाहरु स्वयंम आफैले देख्नुभयो ? मिल्ने बाकसमा ठिक चिन्ह लगाउनुहोस् (आफ्नो अवलोकनको आधारमा छ, छैनमा ठिक (✓) चिन्ह लगाउनु होस्) कुनै पनि प्रश्नहरुमा खाली नछोड्नुहोस्	
		छ	छैन
V101	के त्यहाँ सधैँ मौसममा गाँउ सम्म जाने कालोपत्रे बाटो छ ?		
V102	गाँउ सम्म जानको लागि सःशुल्क उपलब्ध सवारी साधन छ ?		
V103	के गाँउमा विद्युत जडान गरिएको छ?		
V104	गाँउमा कुनै सरकारी, समुदायिक स्वास्थ्य चौकी छ?		
V105	के गाँउमा निजी रुपमा दिईने स्वास्थ्य सेवा छ?		

V106: गाँउमा पूर्व प्राथमिक शिक्षाप्रदान गर्ने कुनै विद्यालय छ—पूर्व प्राथमिकशिक्षाभनेर मुख्य तथा साना बालबालिकाहरुलाई विद्यालय जानु अघि विद्यालयको जस्तै वातावरणमा राखेर सुरुको विकास क्रमको संगठित निर्देशन दिनको लागि डिजाईन गरिएको घर र विद्यालयको विच पुलको काम गर्छ। इदि गाँउमा कम्तिमा पनि एउटा पूर्व प्राथमिक शिक्षा प्रदान गर्ने विद्यालय छ भने छ मा ठिक चिन्ह लगाउनुहोस् र छैन भने छैनमा ठिक चिन्ह लगाउनुहोस्

- **V107:** यदि V106 मा छ भने, गाँउमा कुन प्रकारको विद्यालयले पूर्व प्राथमिक शिक्षाप्रदान गरेको छ? मिल्ने जति सबैमा ठिक चिन्ह लगाउनुहोस्

- **V108: भएका विद्यालयहरूको जम्मा संख्या (अंकमा लेख्नुहोस्, यदि कुनै किसिमको विद्यालय छैन भने ० लेख्नुहोस्) –**गाँउमा भएका विद्यालयहरूको जम्मा संख्या (अंकमा लेख्नुहोस्) यस प्रश्नले गाँउमा भएका विद्यालयहरूको किसिम र संख्याको बारेमा जानकारी दिन्छ। गाँउमा भएका प्रत्येक किसिमको विद्यालयहरूको संख्या उल्लेख गर्नुहोस् ।

विद्यालयहरू						
V106. गाँउमा पूर्व प्राथमिक शिक्षा प्रदान गर्ने कुनै विद्यालय छ ?	छ	छैन	V107. यदि V106 मा छ भने, गाँउमा कुन प्रकारको विद्यालयले पूर्व प्राथमिक शिक्षा प्रदान गरेको छ? (मिल्ने जति सबैमा ठिक चिन्ह लगाउनुहोस्)	सरकारी / सामुदायिक	निजी	अन्य
V108. गाँउमा भएका विद्यालयहरूको जम्मा संख्या (अंकमा लेख्नुहोस्, यदि कुनै किसिमको विद्यालय छैन भने ० लेख्नुहोस्)	सरकारी / सामुदायिक		निजी	अन्य		

विद्यालयहरूको जम्मा संख्याहरू सुचित गरिसके पछि, अर्को चरणमा विद्यालयहरूमा भएको कक्षाहरूको बारेमा जानकारी लिने

नेट: सरकारी विद्यालयबाट सुरु गरी सबै भन्दा धेरै कक्षा पढाई हुने ५ ओटा विद्यालयहरूको जानकारी भर्नुहोस्

सबै सरकारी विद्यालयहरूमा पढाई हुने सबै भन्दा माथिल्लो कक्षा र तल्लो कक्षाहरू भरिसके पछि, गाँउमा भएका अरु विद्यालयहरूको जानकारीहरू भर्नुहोस्

विद्यालय १ को जानकारीहरू							
V109. विद्यालयको प्रकार (कुनै एकमा ठिक चिन्ह लगाउनुहोस्)	सरकारी / सामुदायिक	निजी	अन्य	V110. विद्यालयमा सञ्चालन गरिने सबै भन्दा सानो कक्षा		V111. विद्यालयमा सञ्चालन गरिने सबै भन्दा ठुलो कक्षा	
विद्यालय २ को जानकारीहरू							
V112. विद्यालयको प्रकार (कुनै एकमा ठिक चिन्ह लगाउनुहोस्)	सरकारी / सामुदायिक	निजी	अन्य	V113. विद्यालयमा सञ्चालन गरिने सबै भन्दा सानो कक्षा		V114. विद्यालयमा सञ्चालन गरिने सबै भन्दा ठुलो कक्षा	
विद्यालय ३ को जानकारीहरू							
V115. विद्यालयको प्रकार (कुनै एकमा ठिक चिन्ह लगाउनुहोस्)	सरकारी / सामुदायिक	निजी	अन्य	V116. विद्यालयमा सञ्चालन गरिने सबै भन्दा सानो कक्षा		V117. विद्यालयमा सञ्चालन गरिने सबै भन्दा ठुलो कक्षा	
विद्यालय ४ को जानकारीहरू							
V118. विद्यालयको प्रकार (कुनै एकमा ठिक चिन्ह लगाउनुहोस्)	सरकारी / सामुदायिक	निजी	अन्य	V119. विद्यालयमा सञ्चालन गरिने सबै भन्दा सानो कक्षा		V120. विद्यालयमा सञ्चालन गरिने सबै भन्दा ठुलो कक्षा	
विद्यालय ५ को जानकारीहरू							
V121. विद्यालयको प्रकार (कुनै एकमा ठिक चिन्ह लगाउनुहोस्)	सरकारी / सामुदायिक	निजी	अन्य	V122. विद्यालयमा सञ्चालन गरिने सबै भन्दा सानो कक्षा		V123. विद्यालयमा सञ्चालन गरिने सबै भन्दा ठुलो कक्षा	

V124: तपाईंलाई तपाईंको गाँउमा शिक्षाको गुणस्तरमा सुधार गर्नको लागि के गर्नु पर्छ जस्तो लाग्छ ? (गाँउप्रमुखवागाँउको कुनै प्रतिनिधिलाई सोध्नुहोस् – यो प्रश्नले गाँउ प्रमुख वा गाँउको कुनै प्रतिनिधिको शैक्षिक गुणस्तर सुधारको बारेमा उनीहरूको रायलिने उद्देश्य राखेको छ । यस प्रश्नमा, उत्तरदाताले भनेको कुराहरू थप घट नगरी जस्ताको तेस्तै लेख्नुहोस् ।

तपाईंले गाँउ पुरै ढुलिसके पछि, यदि गाँउको जानकारी पानामा उल्लेख भएको कुनै सुविधाहरू देख्नु भएन भने छैन भनिएको वाकसमा ठिक चिन्ह दिनुहोस् । सबै सुविधाहरूमा छ वा छैनमा चिन्ह लगाउनु पर्नेछ ।

४. गाँउको नक्सांकन, बस्तीहरुको विभाजन र घरपरिवारको नमुना छनौट

उद्देश्य:

- गाँउको नक्सा बनाएर चार गर्ने र प्रत्येक भागबाट २० ओटा घरपरिवारहरु छान्ने

प्रयोग गर्ने सामग्री:

- सर्वेक्षण पुस्तिकाको गाँउको नक्सा पृष्ठ

नक्साङ्कन

चरण १

नमुना नक्सा अर्कै कागजमा बनाउनुहोस्: गाँउमा यताउती डूल्दै गर्दा धेरै जानकारीहरुको लागी गाँउकामानिसहरुसंग कुराकानी गर्नुहोस् र निम्नप्रश्नहरु सोध्नुहोस्

- यो गाँउ कहाँबाट सुरु भएर कहाँ सम्म फैलिएको छ ?
- गाँउमाकतिओटा टोलतथा बस्तीहरु छन र कहाँकहाँ छन्

गाँउका स्थानिय युवाहरुलाई गाँउको वरपर घुमाउनको लागी अनुरोध गर्न पनि सक्नुहुन्छ । गाँउमा हिँडदै गर्दा, गाँउको बसोबास बुझ्न एउटा सादा कागजमा नमुना नक्सा बनाउनुहोस् । नक्सामा विद्यालय, स्वास्थ्य केन्द्र, मन्दिर, मस्जिद, चर्च, खोलानाला, बस स्टप, पसल जस्ता मुख्य कुराहरु नक्सामा राख्न स्थानिय बासिन्दाहरुको सहयोग लिनुहोस् । गाँउहुँदै जाने मुख्य सडक, बाटो, मार्गहरुलाई नक्सामा राम्ररी देखाउनुहोस् । गाँउको जानकारी पृष्ठमा रेकर्ड गरिएका विद्यालयहरुलाई नक्सामा देखाउन चिन्ह लगाउनुहोस्।

चरण २

जब गाँउका सबै मानिसहरुले नक्सा ठिक भएको र यस्ले गाँउलाई प्रतिनिधित्व गर्ने कुरामा सहमत भए भने, र तपाईँ गाँउ पुरै डूल्दाको अनुभवसँग पनि नक्सा मिल्यो भने सो नक्सालाई यस सर्वेक्षण पुस्तिकाको गाँउको नक्सा लेखिएको पृष्ठमा सार्नुहोस्।

चरण २

नक्सालाई बस्तीहरुमा भागलगाएर, प्रत्येक बस्तीबाट घरपरिवारहरु छान्ने: नक्सा बनाईसके पछि गाँउलाई विभिन्न बस्तीमा विभाजन गर्नुहोस् जस्ले गर्दा सबै भागबाट २० ओटा घरपरिवार छान्न सजिलो होस् ।

यो काम कसरी गर्ने भन्ने कुरा गाँउमाभएको जनसंख्यामा भर पर्छ। तपाईँले निम्न अवस्थाहरु पाउन सक्नु हुनेछ ।

१. लगातार र अत्याधिक घरहरु भएको गाँउ (चित्र नं १ हेनुहोस्):

- गाँउलाई भौगोलिक रुपमा लगभग बराबर हुने गरी ४ भाग लगाउनुहोस्
- नक्सामा प्रत्येक बस्तीलाई नम्बर दिनुहोस् ।
- ४ ओटा भागहरुमा प्रत्येक भागहरुबाट २० ओटा घरपरिवारहरु छान्नुहोस्।

२. ट्यामलेट वा बस्तीहरु भएको गाँउमा]:

- यदिगाँउमा
  - २ ओटा बस्तीहरु भएको: प्रत्येक बस्तीलाई २ भागमाविभाजनगर्दा ४ ओटा भागहरु हुन्छन् र प्रत्येक भागबाट ५ ओटा घरहरु छान्नुहोस्।
  - ३ ओटा बस्तीहरु भएको: यसमातपाईँले ७, ७ र ६ ओटा घरहरु क्रमश छान्नु हुनेछ ।
  - ४ ओटा बस्तीहरु भएका:प्रत्येक बस्तीबाट ५ घरपरिवारहरु छान्नुहोस्।
  - ४ ओटा भन्दा बढि बस्ती भएको:४ ओटा बस्तीहरु छान्नुहोस् र प्रत्येक बस्तीबाट ५ ओटा घरपरिवारहरु छान्नुहोस् । आफूले छानेका बस्तीहरुलाई नक्सामा चिन्ह लगाउनुहोस्। (चित्र नं २ मा हेर्नुहोस्):
- नक्साको प्रत्येक भागमा १,२, ३ र ४ नम्बर दिनुहोस्

नगर्नुहोस् । संगैको अर्को घरमा जानुहोस् । सर्वेक्षण सकिसकेपछि , टयाली चिन्हहरु गनेर यस्ता घरपरिवारहरुको जम्मा संख्या सर्वेक्षण पुस्तिकाको बाहिरी पृष्ठको दिईएको बाक्समा लेख्नुहोस् । पहिलो भागमा ५ ओटा घरपरिवारहरुको सर्वेक्षण सकिसके पछि अर्को भागमा सर्वेक्षण सुरु गर्नुहोस्। सर्वेक्षण गर्नु पर्ने सबै भागहरुमा यहि प्रक्रियालाई दोहोर्न्याउनुहोस् ।

नोट: याद राख्नुहोस् बालबालिकाहरु घरपरिवारमै हुने समयमा जानुहोस्। तपाईं घरपरिवारमा जाँदा स्कूल छुट्टी भए पछि /छुट्टीको दिन/सनीबार बिहान वा बेलुका पारेर जानु पर्ने हुन्छ ।

५. घरपरिवारमा गईसके पछि के गर्ने

उद्देश्य:

- छनोट गरिएको घरपरिवारहरूको आवश्यक सबै जानकारीहरू संकलन गर्न

प्रयोग गर्ने सामग्री:

- घरपरिवार सर्वेक्षण पृष्ठ भाग १

घरपरिवारमा प्रवेश

प्रत्येक घरपरिवारमा गईसके पछि निम्न कुराहरू गर्नु पर्ने हुन्छ:

१. तपाईंले बनाउनु भएको नक्साको को सम्बन्धित भागको सो घर सही हो भनेर निश्चित गर्नुहोस्
२. उत्तरदातालाई आफ्नो परिचयदिनुहोस् ।
३. तपाईंलाई घरभित्र नबोलाईन पनि सक्छ, त्यसो भएमा बस्नको लागीकुनै सजिलो स्थान हेरेर बाहिर बस्नुहोस्।
४. PAL नेटवर्कको मापनको बारेमा, नेपालमा यस्तै गरेको कार्यहरू र आफू घरपरिवारहरूमा जानुको कारण बुझाउनुहोस्।
५. उत्तरदातावा घरका कुनै सदस्यहरूको मुल्याङ्कनको बारेमाकुनै पनिप्रश्नहरू छन् भने त्यसको उत्तर दिनुहोस् ।
६. घरपरिवारको जानकारीहरू रेकर्ड गर्दा अनुमति माग्नुहोस्। अनुमति दिएपछि मात्र सर्वेक्षण सुरु गर्नु पर्ने हुन्छ ।
७. उत्तरदातासंग अन्तर्वाता लिनुहोस् र ५ देखि १६ वर्ष सम्मका बालबालिकाहरूको जानकारी रेकर्ड गर्नुहोस् ।
८. छनोट गरिएको घरपरिवारमा नियमित रूपमा बसोबास गर्ने ५ देखि १६ वर्षसम्मका सबै बालबालिकाहरूको मुल्याङ्कन गर्नुहोस्।

सर्वेक्षण र घरपरिवारको बारेमा सामान्यजानकारी

सर्वेक्षणको बारेमा सामान्य जानकारी भर्नुहोस्

गाँउको नाम:सर्वेक्षण पुस्तिकाको बाहिरी पृष्ठमा लेखिएको जस्तै

सर्वेक्षण गरिएको मिति:घरपरिवारमा गएको मिति

सर्वेक्षण गरिएको बार: घरपरिवारमा गएको बार

सर्वेक्षण सुरु गरेको समय:घरपरिवारको सर्वेक्षण सुरु गर्नुको समय । घरपरिवारमा गएर केही गर्न सुरु गर्नु भन्दा अघिको समय भर्नुहोस्।

सर्वेक्षण सकिएको समय:घरपरिवारमा सर्वेक्षण गरेर सकेको समय। यो जानकारीहरू घरपरिवारमा सर्वेक्षण पानाभाग २ मा भर्नु पर्ने छ । सबै पानामा सर्वेक्षणको सबै काम सकिसके पछि भनुपर्ने छ । कृपया यी जानकारीहरू भर्न नबिसिनु होला ।

गाँउको नाम: _____ सर्वेक्षण गरिएको मिति: _____

सर्वेक्षण गरिएको बार: _____ सर्वेक्षण सुरु गरिएको समय: _____

घरपरिवारको सामान्य जानकारीहरु घरपरिवार सर्वेक्षण पृष्ठ भाग १ मा भर्नुहोस्

- **H101.घरपरिवारको संख्या:**घरपरिवार नम्बर वा कति औ घरपरिवार हो त्यो नम्बर लेख्नुहोस् । छनोटमा परेको पहिलो घरलाई 1 , सर्वेक्षण गरिएको दोस्रोलाई 2 नम्बर गर्दै 20 नम्बर सम्म गर्नुहोस् ।
- **H102. नक्सामा बनाईएका बस्तीका भागहरुलाई दिईएको नम्बर:** नक्सामा घर भएको ठाँउ ।
- **H103.उत्तरदाताको नाम:** सर्वेक्षणको समयमा घरमा उपस्थितभएर तपाईंलाई जानकारीहरु दिने वयस्क व्यक्ति नै उत्तरदाता हो
- **H104.घरमुलीको नाम :** घरमुलीको पुरा नाम लेख्नुहोस् । यो व्यक्ति नै तपाईंको उत्तरदाता पनि हुन सक्छ ।

H101. घर नम्बर: (1-20) लेख्नुहोस्	H102. गाँडको नक्साको पानामा दिईएको बस्ती नम्बर :	H103. उत्तरदाताको नाम :	H104. घरमुलीको नाम :

- एउटै भान्साबाट खानाखाने घरपरिवारमा रहेकासदस्यहरु
  - **H105. 0 देखि १७वर्ष सम्म**यो प्रश्न उत्तरदातासंग सोधेर संख्यामा लेख्नुहोस् ।
  - **१८वर्ष र सो भन्दामाथी** यो प्रश्न उत्तरदातासंग सोधेर संख्यामा लेख्नुहोस् ।
  - **H106**यो प्रश्न सोध्दा उत्तरदातालाई जवाफ दिन पन्याप्त समय दिनुहोस्, याद गर्नुहोस्, उत्तरदाताले सोहि घरपरिवारमा नियमित रुपमाबसोबास गर्ने सदस्यहरु मात्रै गनेको होस्।
  - **H107.जम्मा H105.रH106.मा** सोधिएको प्रश्नको उत्तर लेख्नुहोस् र ठिक छ, छैन भनेर निश्चित गर्नुहोस् । अर्को प्रश्नमा जानु भन्दा पहिला **H107=H105+ H106** भयो कि भएन हेर्नुहोस् ।

उत्तरदातालाई प्रश्नको उत्तर दिन पन्याप्त समय दिनुहोस् । उत्तरदाताले सोहि घरपरिवारमा नियमित रुपमा बसोबास गर्ने सदस्यहरु सबैलाई गनेको होस् ।

- **H107.जम्माH105.रH106.मा** सोधिएको प्रश्नको उत्तर लेख्नुहोस् र ठिक छ, छैन भनेर निश्चित गर्नुहोस् । अर्को प्रश्नमा जानु भन्दा पहिला **H107=H105+ H106** भयो कि भएन हेर्नुहोस् ।
- **H108.घरपरिवारको टेलिफोन वा मोबाईल नम्बर:** उत्तरदातालाई घरको टेलिफोन वा मोबाईल नम्बर दिनको लागि आग्रह गर्नुहोस् । उत्तरदातालाई दिईएको टेलिफोन वा मोबाईल नम्बर अन्य कुनै व्यक्तिलाई दिईने छैन भनेर बुझाउनुहोस्। यदि घरमा टेलिफोन वा मोबाईल नम्बर छैन भने यो प्रश्नमा 0 लेख्नुहोस् ।

घरपरिवारमा नियमित रुपमा बसोबास गर्ने सदस्यहरु			H108. घरको फोन, मोबाईल नम्बर
H105. 0-१७ वर्ष सम्मका	H106. १८ वर्ष वा सो भन्दा माथी	H107. सदस्यहरुको जम्मा संख्या	

नेट: घरपरिवारमा नियमित रुपमा बसोबास नगर्ने व्यक्तिको कुनै पनि जानकारीहरु घरपरिवार सर्वेक्षण पृष्ठमा लेखिने छैन

बालबालिकाहरूको पहिचान

छनोट गरिएको घरपरिवारबाट ५ देखि १६ वर्ष सम्मका नियमित रूपमा घरपरिवारमा बसोबास गर्ने बालबालिकाहरूको बारेमा जानकारीहरू संकलन गर्नुहोस्। यी बालबालिकाको पहिचान जानकारी गर्न उत्तरदाता वा घरकाहरू सदस्यहरूको सहयोग लिनुहोस्।

बालबालिकाहरूको छनोट गर्ने नियम :

- सबै बालबालिकाहरू समावेश गर्नुहोस् जो:
  - **सर्वेक्षण गर्ने समयमा घरमा थिएन:** प्राय बालबालिकाहरू घरायसी काममा, खेतवारीमा वा खेल गएका हुन सक्छन्। यदि बालबालिकाहरू घरमा छैनन् तर कतै नजिकै छन भने, नाम, उमेर र शिक्षाको अवस्थाको बारेमा जानकारी लिनुहोस्। बालबालिकाहरूसँग आफैँ कुरा गर्नको लागि घरको कुनै सदस्यलाई बालबालिकाहरूलाई बोलाउन लगाउनुहोस्। यदि बालबालिकाहरू ऋाउन मानेनन् भने त्यो कुराको टिपोट गरेर अरु घरपरिवारको सर्वेक्षण सकिँसकेपछि फेरी जानुहोस्।
  - यदि घरमा नियमित रूपमा बसोबास गर्ने कुनै बालबालिकाहरू छन तर सर्वेक्षणको क्रममा गाँउ भन्दा बाहिर छन भने उसको मुल्याङ्कन नभए पनि सबै जानकारीहरू लिनुहोस्। यसो भएमा **H221 मा छैन लेखेर** बालबालिकाहरू मापनको क्रममा अनुपस्थित हुनुका कारणहरू भने **H222** मा मिल्नेमा ठिक चिन्ह दिनुहोस्।
  - **नातेदार तर सोहि घरपरिवारमा नियमित रूपमा बसोबास गर्ने:** यस्ता बालबालिकाहरूलाई मापनमा समावेश गराउनुहोस् किनभने उनीहरू दैनिक रूपमा त्यहि घरपरिवारमा बसोबास गर्छन। तर उनीहरूको अभिभावकहरू सोहि घरमा नियमित रूपमा बसोबास गर्दैनन् भने त्यो जानकारीहरू भने राख्नु पर्दैन।
  - **हुर्केका बालबालिका:** प्रायजसो ११ देखि १६ वर्षकालाई बालबालिकाहरूलाई, बच्चा मानिदैन। यस्तो परिस्थितीमा बालबालिकाहरू भनेर उल्लेख नगर्नुहोस्। यो उमेर समूहका कोही पनि बालबालिकाहरू नछुटाउनको लागि घरपरिवारमा बस्ने सबै जनाको बारेमा सोध्नुहोस्। हुर्केका बालबालिकाहरू जस्ताई सामान्य हिसाब गर्न आँउदैन उनीहरू जाँच्ने कुरामा लजाउने र हिचकिचाउने गर्छन्। यस्तो कुराहरूलाई संवेदनशिल भई बुझाउनुहोस्।
- **यस्ता बालबालिकाहरूलाई समावेश नगर्नुहोस् जो**
  - **नियमित रूपमा घरपरिवारमा बसोबास गर्दैनन्:** यस्ता बालबालिकाहरूलाई समावेश नगर्नुहोस् जो घरपरिवारमा नियमित रूपमा बसोबास गर्दैनन्। उदाहरणको लागि बालबालिकाहरू जो अन्य कुनै सहरमा बसेर काम गरिरहेका, अरु कुनै गाँउ वा रहरमा पढिरहेका, बालबालिकाहरू जस्को बिहे भएर अरु कुनै स्थानमा बसोबास गरिरहेका छन। यदि यस्ता बालबालिकाहरू सर्वेक्षणको समयमा घरमै भए पनि उनीहरूको जानकारीहरू घरपरिवार सर्वेक्षण पृष्ठमा रेकर्ड नगर्नुहोस्।
  - **बालबालिकाहरू जो छोटो समयको लागि आफन्तहरू वा आफ्नो साथीहरूको मा आएका छन र जो** नियमित रूपमा सोहि घरपरिवारमा बसोबास गर्दैनन् त्यस्ता बालबालिकाहरूलाई समावेश नगर्नुहोस्।

धेरै बालबालिकाहरू जिज्ञासाको कारण तपाईंसँग आएर मापनमा सहभागी हुनचाहन सक्छन्। जो बालबालिकाहरू मापनमा सहभागी हुन चाहन्छन उनीहरूलाई निराश नपार्नुहोस्। तपाईंहरू उनीहरूसँग छलफल गर्न सक्नुहुन्छ। तर डाटा वा जानकारीहरू भने छनोटमा परेको घरपरिवारहरूको मात्र रेकर्ड गर्नुहोस्।

घरपरिवारमा बसोबास गर्ने बालबालिका र वस्यकहरूको बारेमा जानकारी

अब सर्वेक्षण गरिने बालबालिकाहरूको पहिचान भईसकेपछि, प्रत्येक बालबालिकाहरूको बारेमा के के जानकारीहरू लिने भनेर बुझौं

H201. बालबालिकाको संख्या	H202. बालबालिकाको नाम (नियमित रूपमा घर परिवारमा बसोबास गर्ने ५ देखी १६ वर्षका सबै बालबालिकाहरूलाई सहभागी गराउनुहोस्)	H203. उमेर	H204. लिङ्ग (म, प)
1			
2			
3			
4			
5			
6			

याद राख्नुहोस् एक जना बच्चाको लागि घरपरिवार सर्वेक्षण भाग १ को पानाको एउटा लाईनको पुरै प्रयोग गरिने छ ।

सामान्य जानकारीहरू

- **H201. बालबालिकाको संख्या**—१देखि६ सम्म सुरुमै प्रिन्ट गरिएको छ । एउटै घरपरिवारका सर्वेक्षण गरिएका प्रत्येक बच्चाहरूलाई फरक फरक संख्या दिईने छ ।
- **H202. बालबालिकाको नाम** – बालबालिकाको पुरा नाम लेख्नुहोस् ।
- **H203. उमेर**— बालबालिकाले पुरा गरेको उमेर अंकमा लेख्नुहोस्
- **H204. लिङ्ग** – केटीहरूको लागि 'F' र केटाहरूको लागि 'M' लेख्नुहोस् ।

अपाङ्गता सम्बन्धि गरिने प्रश्नहरू

सर्वेक्षणकर्ताहरूको बुझाईको लागि: अपाङ्गता भनेको मानव शरिरमा रहेका ज्ञानेन्द्रियहरूमा हानी हुनु वा पूर्ण रूपमा काम नगर्नु हो । कुनै अपाङ्गता जन्मदा नै भएको हुन्छ भने कुनै दुर्घटनाको कारण हुने गर्छ । अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरूलाई आफ्नो कार्यहरू गर्न अरुको सहयोग चाहिने हुन्छ वा ।

सर्वेक्षण गरिएका बालबालिकाहरूका निम्नप्रश्नहरू उनीहरूको अभिभावकहरूलाई सोध्दा राम्रो हुनेछ । यदि अभिभावकहरू नभएमा उत्तरदातालाई नै प्रश्नहरू सोध्न सकिन्छ । कृपया निम्न प्रश्नहरू सोध्दा संवेदनशील हुन आवश्यक हुनेछ ।

H205. के बालबालिका मा कुनै किसिमको अपाङ्गता छः		H206. यदि H205 मा छ भने, कुन किसिमको अपाङ्गता होः (सन्तुलन अति बलमा ठिक चिन्ह दिनुहोस्)				H207. यदि H205 मा छ भने, अपाङ्गता प्रमाणित गर्ने कुनै समय पत्र छ ?	
छ	छैन	हेराई	सुनाइ	शारीरिक	मानसिक	छ	छैन

- **H205.** के बच्चामा कुनै किसिमको अपाङ्गता छ? तपाईंले अपाङ्गता के हो भनेर बुझाउनु पर्ने हुन सक्छ। उत्तरदाताको जवाफ अनुसार छ वा छैनमा ठिक चिन्ह लगाउनुहोस्
- **H206** यदि H205 मा yes छ भने कुन प्रकारको अपाङ्गता?
  - हेराईमा – कुनै पनि वस्तुहरु प्रष्ट देख्न वा चस्मा लगाईसके पनि देख्नमा समस्या
  - सुन्नमा बाबोलमा - , कसैले बोलेको सुन्न, नजिकै हुँदा पनि आवाज सुन्न गाह्रो हुनु, वा हियरिङ्ग एड को प्रयोगले सहायताले पनि सुन्न असमर्थ हुनु
  - शारीरिक - हिँडडुल गर्नमा समस्या वा बच्चाले कुनै किसिमको हिँडडुल गर्न बैसाकी, वाकर वा ह्वीलचियर प्रयोग गर्छ
  - मनसिक - कुनै कुराहरु सम्झनमा समस्या, आफ्नो हेरविचार गर्न असमर्थ हुनु, वा व्यवहारमा थुप्रै परिवर्तनहरु हुनु उदाहरणको लागि अटिजम, सुस्त मनस्थिती र मस्तिष्क पक्षघात आदि
- **H207.** यदि H205. मा yes छ भने अपाङ्गता प्रमाणित गर्ने कुनै कागजपत्र छ? उत्तरदाताको जवाफ अनुसार yes वा No मा ठिक चिन्ह लगाउनुहोस्

पूर्व प्राथमिक शिक्षा सम्बन्धि प्रश्नहरु

सर्वेक्षणकर्ताहरुको बुझाईको लागि: पूर्व प्राथमिक शिक्षा भनेर मुख्यतया साना बालबालिकाहरुलाई विद्यालय जानु अघि विद्यालयको जस्तै वातावरणमा राखेर सुरुको विकासक्रमको संगठित निर्देशन दिनको लागि डिजाइन गरिएको घर र विद्यालयको विच पुलको काम गर्छ। बच्चाको हालको र विगतको अवस्था हेरेर कुनै एकमा चिन्ह लगाउनुहोस्।

- **H208.** के बालबालिकालाई पूर्व प्राथमिक शिक्षामा कहिले भर्ना गरेको छ ? (

H208. बालबालिकाको पूर्व प्राथमिक शिक्षाको बारेमा जानकारी ? (कुनै एकमा ठिक लगाउनुहोस्)		
कहिले भाई/सहोदर/सहोदरी	पहिले पढेर सकेको	हाल पूर्व प्राथमिक शिक्षामा पढिरहेको

बालबालिकाहरुको पहिलेको र हालको शैक्षिक तहमा आधारित भएर कुनै एकमा ठिक लगाउनुहोस्

- पूर्व प्राथमिक शिक्षा कहिले पनि नपढेको
- कक्षा एक भन्दा पहिले पढेको
- हालपूर्व प्राथमिक कक्षामा पढिरहेको

हाल विद्यालयर पूर्व प्राथमिक कक्षामा पढिरहेको बालबालिकाहरुको लागि

हाल विद्यालय गईरहेका र पूर्व प्राथमिक कक्षामा पढिरहेका ५ देखि १६ वर्ष सम्मका सबै बालबालिकाहरुलाई निम्न प्रश्नहरु सोध्नुहोस्

।

- **H209.कक्षा** : बालबालिकाहरुले हाल पढिरहेको कक्षा लेख्नुहोस् । अंकमा लेख्नुहोस् । पूर्व प्राथमिककक्षा (नर्सरी, एल केजी,यूकेजी) को लागि ० लेख्नुहोस्।

हाल विद्यालयमा जाने बालबालिकाहरुको लागि मात्र					
H209. कक्षा	H210. विद्यालयको प्रकार : (कुनै एकमा ठिक लगाउनुहोस्)			H211. बालबालिकाले हाल शून्य तिरिेर कुनै दृष्टान्त पढिरहेको छ:	
	सरकारी	निजी	अन्य	छ	छैन

- **H210.** विद्यालयको प्रकार कुनै एउटामा मात्र चिन्ह लगाउनुहोस्
  - सरकारी

- निजी
- अन्य

H211. के बालबालिकाले अहिले सःशुल्क टियूसन कक्षा पढिरहेको छ? -बालबालिकाहरुले टियूसन पढछन् भनेर उत्तरदातालाई सोध्नुहोस्, भन्नाले विद्यालय बाहिर लिने सःशुल्क टियूसन कक्षा र **yes** वा **No** मा ठिक चिन्ह लगाउनुहोस् ।

हाल विद्यालय नजाने बालबालिकाहरुको लागी

- **H212.** बालबालिका पहिले विद्यालय गएको थियो? उत्तरदाताको जवाफ अनुसार **yes** वा **No** मा ठिक चिन्ह लगाउनुहोस् । यदि H212मा **yes** छ भने
  - **H213.** विद्यालय छोडेको वर्ष - विद्यालय छोडेकै वर्ष, उदाहरणको लागी यदि बच्चाले विद्यालय २०१५ मा छोडेको हो भने २०१५ नै लेख्नुहोस् , त्यस्तै गरी केहि महिना अघि मात्रै छोडेको हो भने २०१९ लेख्नुहोस् ।
  - **H214.** विद्यालय छोड्नु भन्दापहिला पुरै पढेर सकेको कक्षा-विद्यालय छोड्नु भन्दा पहिला पुरै पढेर सकेको कक्षा, सोध्नुहोस्। **H209** मा जस्तै त्यहि संख्यामा लेख्नुहोस्।

हाल विद्यालयमा नजाने बालबालिकाहरुको लागी मात्र			
H212. बालबालिका लाई पहिले विद्यालयमा भर्ना गरिएको थियो?		यदि H212मा थियो भने	
थियो	थिएन	H213. विद्यालय छोडेको वर्ष	H214. छोड्नु भन्दा पहिला पुरै पढेको कक्षा

इदि आमा नियमित रुपमा घरपरिवारमा बसोबास गरेको र जिउंदो भएमात्रै जानकारीहरु रेकर्ड गनुहोस्। यदि आमा बितिसकेको वा नियमित रुपमा घरपरिवारमा नबस्ने भए रेकर्ड गर्नु पर्दैन। यदिबच्चाको आमा वितेको वा पारपाचुके भएर बुवाले दोस्रो विहे गरेर परिवारमा नियमित रुपमा बसोबास गर्ने गरेको छ भने दोस्रो आमालाई नै बच्चाको आमाको रुपमा समावेश गर्नुहोस् ।

- **H215.** उमेर-पुरा भएको उमेर
- **H216.** आमाले पढनु भएको छ? -छ वा छैनमा ठिक चिन्ह दिनुहोस्, यदि **H216**मा **छ** भने ,

H217. पुरै पढेर सकेको कक्षा लेख्नुहोस् । अंकमा लेख्नुहोस् । जस्तै आमाले १२ कक्षा पढेर सक्नु भएको छ तर स्नातकतह २ वर्ष मात्र गरेको छ भने १४ लेख्नुहोस् ।

बुवाको बारेमा जानकारी

यदि बुवा नियमित रूपमा घरपरिवारमा बसोबास गर्ने गरेको र जिउँदो भएमात्रै जानकारीहरू रेकर्ड गर्नुहोस्। यदि बुवा वित्तिसकेको वा नियमित रूपमा घरपरिवारमा नबस्ने भए रेकर्ड गर्नु पर्दैन। यदि बच्चाको बुवा वितेको वा पारपाचुके भएर आमाले दोस्रो विहे गरेर परिवारमा नियमित रूपमा बसोबास गर्ने गरेको छ भने आमाको अहिलेको श्रीमानलाई नै बच्चाको बुवाको रूपमा समावेश गर्नुहोस्।

- H218. उमेर-पुरा भएको उमेर
- H219.के आमाकहिले विद्यालयजानु भएको छ ?छ वा छैन मा उत्तर दिनुहोस् यदिH219मा छ भने,
  - H220 मा पढाई सकेको वर्ष लेख्नुहोस्। अंकमा लेख्नुहोस्। जस्तै ७ कक्षामात्रै पढेर छोडेको भए ७ लेख्नुहोस्

आमाको जानकारी			बुवाको जानकारी		
H215. उमेर	H216. के आमा कहिले विद्यालय जानु भएको छ ?		H218. उमेर	H219. के बुवा कहिले विद्यालय जानु भएको छ ?	
	छ	छैन		छ	छैन

सर्वेक्षण गरिएका सबै बालबालिकाहरूको आमा र बुवाको जानकारीहरू भरेको होस्। सर्वेक्षणकर्ताले घरपरिवारमा रहेका सबै बालबालिकाहरूको एउटै आमा र बुवा हुन भनेर अनुमान लगाउनु हुदैन।

बालबालिकाहरूको मापन

H221 र H222 का प्रश्नहरूमा सर्वेक्षणकर्ताहरूले बालबालिकाहरूको मापन हुने नहुने निश्चित गरे पछि मात्र भर्नु पर्नेछ

सर्वेक्षण गरिएका सबै बालबालिकाहरूको मापन भएको निश्चित गर्नुहोस्, कुनै विशेष परिस्थितिमा बालबालिकाहरूको मापन नभएको हुन सक्छ त्यो समयमा (H221. छैनमा चिन्ह लगाउनुहोस् र बालबालिकाहरूको मापन नगरिनुको कारण लेख्नुहोस्)।

H222. बालबालिकाहरूको मापन नगरिनुको कारणहरू? (कुनै एउटामा ठिक चिन्हदिनुहोस्)

- **सर्वेक्षणमा बालबालिकाअनुपस्थित** - बालबालिकाहरू घरमा नभएको र सर्वेक्षणकर्ता सर्वेक्षणको लागि गाँउमा हुदाँ सम्म नफर्कीने भन्ने कुरा निश्चित गरिसकेपछि मात्र यो उत्तर छान्नुहोस्।
- **अपाङ्गता भएका बालबालिकाहरू** - विशेष अवस्था भएका बालबालिकाहरू छन् र अहिलेको यो मापन र जाँच्ने प्रक्रियाले जाँचन नसकिने

- बालबालिका /अभिभावकले मापन गर्न मानेन - यस मापनको उद्देश्यहरु राम्ररी बुझाई सकेको निश्चित गरिसकेपछि मात्र

बच्चाको मापन				
H221. के बालबालिका को मापन भयो ?	H222. यदि H221 मा भएको दिन भने, मापन गर्नुको कारण (एउटामा मात्र ठिक चिन्ह दिनुहोस्)			
	बालबालिका मापनमा उपस्थित भएन	बालबालिकामा अक्षमता छ	बालबालिका/अभिभावक बाह्र महिना भन्दा अघि मात्र	
भयो	भएको दिन			

यो उतर छान्नुहोस्

मापन सुरु गर्नु भन्दापहिले बालबालिकाहरुको सर्वेक्षणका जानकारीहरु पुरै भर्नुहोस् ।

घरायसी सामग्रीहरु

घरायसी सामग्रीहरु घरपरिवारकै हो भन्ने कुरा निश्चित गर्नुहोस्। कुनै घरपरिवारले यस्ता जानकारीहरु दिन हिचकिचाउँछन् । यो जानकारीहरु बच्चाको शिक्षाको स्तरलाई आर्थिक अवस्थसंग जोड्नको लागि मात्र लिएको हो भन्ने कुरा निश्चित गर्नुहोस् ।

- **H301. घर कन समग्रीले बनेको छ?अवलोकन गरेर कुनै एकमा ठिक चिन्हदिनुहोस्**
- पक्की सामग्रीहरु जस्तै सिमेन्ट, ईटा, बालुवाआदि
- अरु कच्ची : जस्तै माटो, परालआदि
- **H302. H302.** तपाईंको घरमा विजुलीको मुख्य स्रोत कुन हो ?
  - विद्युत - सरकारी निकायद्वारा जडान गरिएको
  - सोलार - एउटा मात्रै परिवारमा भएको वा एक भन्दा बढि घरपरिवारमा प्रयोग गरिएको एउटै सोलार प्यानल
  - मट्टितेल
  - अन्य
- **H303.** तपाईंको घरमा नियमित रुपमा प्रयोग गरिने पिउने पानीको स्रोत कुन हो ?उत्तरदातालाई सोधेर कुनै एकमा ठिक चिन्ह दिनुहोस्
  - पाईपको पानी - पानीको मुहानबाट पाईपले घर सम्म ल्याईएको पानी
  - हाते पम्प-जमिनबाट पानी तान्न प्रयोग गरिने
  - बोरिङ्ग गरेको पानी - जमिन मुनिबाट निकालिएको पानी
  - ईनार -
  - खोलाको पानी -खुल्ला रुपमा खोलाबाट ल्याएको पानी
  - किनेको पानी - जार को पानी
  - अन्य -यहाँ उल्लेखित बाहेक अन्य कुनै स्रोतहरु

H301. कस्तो सामग्रीहरूको प्रयोगबाट घर बनेको छ? (कुनै एकमा ठिक चिन्ह लगाउनुहोस्)		H302. घरमा निर्वाचित रूपमा प्रयोग गरिने उज्यालोको मुख्य स्रोत कुन हो? (कुनै एकमा ठिक चिन्ह लगाउनुहोस्)		H303. घरमा निर्वाचित रूपमा प्रयोग गरिने पानीको मुख्य स्रोत कुन हो? (कुनै एकमा ठिक चिन्ह लगाउनुहोस्)	
पक्की (सिमेन्ट, काठ, ईटा आदि)	अरु सामग्रीहरू जस्तै, माटो, पराल आदि	विद्युत		पाइपको पानी	
		सोला		हाने पम्प	
		मैनबत्ती		बोरिङ गरिएको पानी	
		अन्य		टनार	
				खोलाको पानी	
				किनैको जात्रको पानी	
				अन्य	

- **H304. Toilet - शौचालय-** अवलोकन गरेर घरमा शौचालय बनाएको छ, कि छैन छ, वा छैनमा ठिक चिन्ह लगाउनुहोस् । यदि देखिने ठाँमा छैन भने मात्र सोध्नुहोस् ।
- **H305. Electricity connection - विद्युत जडान -** घरपरिवारमा तार, मिटर र जडानहरू छ, छैन हेरेर छ वा छैनमा चिन्ह लगाउनुहोस्।
- **H306. विद्यालयशिक्षा (कक्षा १२) हासिल गरेकोकम्तीमापनि एक जना-** आमा, बुवाको जानकारीहरू अघिको भागमा उल्लेख गरिसकेको कारण यस्मा समावेश नगर्नुहोस् ।
- **H307. विद्यालयको बाहेक अन्य केही पाठ्य सामग्रीहरू -** यस्मा कथाका किताबहरू, म्यागजिन, कमिक्सहरू पढ्न तर धार्मिक किताबहरूलाई समावेश नगर्नुहोस् ।
- निम्न प्रत्येक सुचकहरू घरपरिवारमा छ र आफ्नै हो भने छ, मा ठिक चिन्ह लगाउनुहोस् । यिनीहरूले काम गर्छ वा गर्दैन भन्ने कुराले फरक पर्दैन ।
  - **H308. कम्प्यूटर**
  - **H309. टेलिभिजन**
  - **H310. रेडियो**
  - **H311. मोबाईल फोन**
  - **H312. चार पाइग्रे सवारी साधन**
  - **H313. दुई पाइग्रे सवारी साधन**
  - **H314. साईकल**

के यो घर परिवारमा													
H304. शौचालय छ ?		H305. विद्युत जडान गरिएको छ?				H306. विद्यालय शिक्षा (कक्षा १२) पुरा गरेको कम्तीमा पनि एक जना सदस्य ?				H307. धार्मिक वा विद्यालयका पुस्तकहरू बाहेक अन्य कुनै पढ्ने सामग्रीहरू छन्?			
छ	छैन	छ	छैन	छ	छैन	छ	छैन	छ	छैन	छ	छैन	छ	छैन
के यो घर परिवारमा निम्न कुराहरू छन्?													
H308. कम्प्यूटर		H309. टेलिभिजन		H310. रेडियो		H311. मोबाईल फोन		H312. ४ पाइग्रे सवारी साधन		H313. २ पाइग्रे सवारी साधन		H314. साईकल	
छ	छैन	छ	छैन	छ	छैन	छ	छैन	छ	छैन	छ	छैन	छ	छैन

कुनै पनि जवाफ नआएमा बाकसहरूलाई खाली राख्नसक्नुहुनेछ ।

६. बालबालिकाहरूसँग के गर्ने हो?

उद्देश्य

५-१६ उमेर समुहका बालबालिकाहरूको मूल्याङ्कन गर्ने

प्रयोग सामग्री

जाच्ने प्रश्नपत्र र घरपरिवार सर्वेक्षण पाना-भाग २

घरपरिवार सर्वेक्षण पाना-भाग १ मा बालबालिकाको घरपरिवार जानकारी र सर्वेक्षण विवरण भरे पछि, तपाईंले घरपरिवारमा रहेका ५-१६ वर्षका सबै बालबालिकाको मापन गर्नु पर्दछ। हरेक बालबालिकाको मापन गर्न जाँच्ने प्रश्नपत्रहरूको प्रयोग गर्नुहोस् र घरपरिवार सर्वेक्षण पाना-भाग २ मा प्रतिक्रियाहरू रेकर्ड गर्नुहोस्।

मपन तथा जाँच्ने विधिको लागि सामान्य निर्देशनहरू

घरपरिवार सर्वेक्षण पाना-भाग १ मा सूचित सबै बालबालिकाहरू मपन गरिने छन्। बालबालिकाहरूको परिक्षण घरमै हुनु पर्दछ। परिक्षण विद्यालय वा गाँउको अरु कुनै पनि सामान्य क्षेत्रमा गरिनु हुँदैन। कुनै पनि परिस्थितिमा बालबालिकाहरूलाई जाँच्ने प्रश्नपत्रहरू भएको प्रश्नहरूभन्दा फरक नमूनाको मापन दिइने छैन।

बालबालिकाहरूलाई मापन गर्दा उनीहरूको दिमाग शान्त र खुल्ला राख्नु एकदमै आवश्यक छ। हामीहरू गाँउ/घरपरिवारमा जाँदा मापनकर्ताहरू भएर जाँदै छैनौं। बालबालिकाहरूले आरामसँग गणितमा के गर्न सक्छन् भन्ने कुरा हामीहरू पत्ता लगाउन चाहन्छौं। त्यसकारण बालबालिकाको परिक्षण गर्दा तपाईंले तल दिइएका निर्देशनहरूको पालना गर्नु आवश्यक छ:

- बालबालिकाको लागि सहज वातावरण: बालबालिकाको मापन सुरु गर्नु अगाडि बालबालिकासँग कुराकानी गरेर सहज वातावरणको बनाउनुहोस्। उदाहरणको लागि, बालबालिकाहरूलाई उनीहरूको मनपर्ने खेलकुद, खाना, साथी, चाड, कथा, गीत। जब बालबालिकाहरू तपाईंसँग मजाले कुराहरू गर्न थालेको महसुस हुन्छ, उनीहरूलाई मापनको प्रश्नपत्रहरू देखाउनुहोस् र उनीहरूलाई भन्नुहोस् यो कुनै पनि परिक्षाहोइनयो प्रश्नपत्रहरूमा साधारण गतिविधिहरू छन् र तपाईं उनीहरू सहभागीहोस् भन्ने चाहनुहुन्छ। तपाईं र बालबालिका एउटै तहमा बस्नु भएको छ भनेर निश्चित गर्नुहोस्, जस्तै, यदि तपाईं मेचमा बस्नु भएको छ भने बालबालिका पनि मेचमा नै बसेको हुनु पर्दछ। मापन प्रक्रिया उभिएर नगर्नुहोस्।
- बालबालिकामा अरुबाटकुनै पनि किसिमको दबाव हुनुहुँदैन। प्राय परिवारका सदस्यहरू र छिमेकीहरू बालबालिकाले कसरी गरिरहेका छन् भनेर हेर्न वरपर जम्मा हुने गर्दछन्। यसले बालबालिकालाई असहज बनाउन सक्छ। सर्वेक्षणकर्ताले यस्तो हुन नदिन निश्चित गर्नु पर्दछ। एक जना सर्वेक्षणकर्ताले बालबालिकालाई मापन गरिरहँदा अर्को सर्वेक्षणकर्ताले चाहिँ वयस्कहरूसँग कुरा गर्ने वा अरु बालबालिकाहरूसँग केहि गतिविधिहरू गर्ने गर्नु पर्दछ।
- बालबालिका प्रति प्रोत्साहित र धैर्य हुनुपर्दछ। बालबालिकालाई उनीहरूले गरेको प्रयासको सराहना गरि प्रोत्साहितगर्नु पर्दछ। उनीहरूले गणितको उत्तर दिँदा र समाधान गर्दा उनीहरूसँग धैर्य राख्नु पर्दछ। बालबालिकालाई सुन्न, विचार गर्न र समाधान गर्न पर्याप्त समय दिनुपर्दछ। उनीहरूलाई हतार नगराउनुहोस्। हामीलाई थाहा छ कि साना बालबालिकाहरूले गणितका समस्याहरू समाधान गर्न पनि सक्छन् तर पनि प्रक्रिया एक समान राख्नका लागि सबै बालबालिकाहरूमा एउटै प्रक्रिया अपनाउनुहोस्।
- **फरक बालबालिकाहरूको लागि फरक नमूना:** मापनको लागि २ ओटा नमूनाका प्रश्नपत्र-Sample 1/Sample 2) छन्। बालबालिकाहरूले एकअर्काको नसरोस् भनेर कृपया एकै घरपरिवारका बालबालिकालाई प्रश्नपत्रको फरक नमूनाको प्रयोग गर्नुहोस्। यदि तपाईंले एउटा घरपरिवारको अन्तिम बालबालिकाको मापनमा नमूना १ को प्रयोग गरेर सक्काउनु भयो भने अर्को घरपरिवारमा नमूना २ को प्रयोग गरि परिक्षण सुरु गर्नुहोस्।

मापन गर्दा पालन गर्नुपर्ने नियमहरू:

नियम १:	एक पटकमा एक जनाको मात्रै परिक्षण गर्नु पर्दछ र एक जना सर्वेक्षणकर्ताले मापन गर्नु पर्दछ र मापन गर्दा बालबालिकासँग अन्तक्रिया गर्दै गर्नु पर्छ।
नियम २:	परिक्षण प्रक्रियाको अवधि भरि नै जाँच्ने प्रश्नपत्र पुस्तिका बालबालिकाको हातमा हुनुपर्दछ। सर्वेक्षणकर्ताले सर्वेक्षणको क्रममा आफूले प्रश्नहरू पढेर सुनाउँदा जाँच्ने प्रश्नपत्र पुस्तिकामा चित्रहरू देखाउन मिल्ने गरि बस्नु पर्छ।
नियम ३:	सर्वेक्षणकर्ताले प्रश्नहरू जस्ताको छ त्यस्तै पढ्नु पर्छ। प्रश्नलाई परिमार्जन नगर्ने वा आफ्नै भाषामा नबुझाउनुहोस्। जाँच्ने प्रश्नपत्र पुस्तिकामा जस्तो लेखिएको छ ठ्याक्कै त्यस्तै उच्चारण गर्नुहोस्।
नियम ४:	सर्वेक्षणकर्ताले हरेक प्रश्नलाई बढिमा २ चोटिसम्म उच्चारण गर्न सक्नुहुनेछ। बालबालिकाले प्रश्नलाई २ चोटि भन्दा बढि दोहोर्याउन आग्रह गर्छन भने पनि सर्वेक्षणकर्ताले नम्रतापूर्वक अर्को प्रश्नमा अगाडि बढ्नु पर्दछ। सर्वेक्षणकर्ताले प्रश्नहरू ठूलो स्वर र स्पष्टसँग उच्चारण गर्न आवश्यक छ।
नियम ५:	बालबालिकाहरूले जाँच्ने प्रश्नपत्रहरूमा मौखिक, लिखित वा आफूले छानेको जवाफ सङ्केत गरेर (यदि यो चित्रको हो भनेर) जवाफदिन सक्छन्।

घरपरिवार सर्वेक्षण पाना-भाग २ भर्ने सामान्य जानकारी

- **H101. घरपरिवार संख्या** – यो घरपरिवारको संख्या हो (१-२०) र यो अधिल्लो पानामा भरिएको छ, जुन घरपरिवार सर्वेक्षण पाना-भाग १ जस्तै हुनुपर्छ।

बालबालिकाहरूको मापन सुरु गर्नु भन्दा पहिले निम्न जानकारीहरू राम्ररी भर्नुहोस्

- **H201.** बालबालिकाहरूको संख्या -१ देखि ६ सम्म सुरुमै प्रिन्ट गरिएको छ। एउटा घरपरिवारमा सर्वेक्षण गरिएका हरेक बालबालिकाको फरक फरक संख्या हुन्छ। ध्यान दिनुहोस्, घरपरिवार सर्वेक्षण पाना-भाग १ मा जानकारी रेकर्ड गर्दा बालबालिकाहरूलाई दिईएको संख्याकै प्रयोग (H201. अन्तर्गत) मापनको रेकर्डिङ्ग घरपरिवार सर्वेक्षण पाना-भाग २ मा गरिन्छ।
- **H202.** बालबालिकाहरूको नाम - घरपरिवार सर्वेक्षण पाना-भाग १मा भएकै नाम प्रश्न नं H202अन्तर्गत लेख्नुहोस्।
- **H223.नमुना (Sample)** नं - बालबालिकाको मूल्याङ्कन गर्न प्रयोग गरिएका नमूना नम्बर १ वा २ लेख्नुहोस्।

मापनप्रक्रिया

मापनको गर्ने प्रक्रिया सेट १ र सेट २ बाट सुरु हुनेछ

- सेट १ र सेट २ का प्रश्नहरू Q1,2,..... बाट सुरु गरेर सबै बालबालिकालाई दिनु पर्छ।
- जाँच्ने प्रश्नपत्रहरूमा सोध्नु पर्ने प्रश्न उस्तै हुन्छ।
- सेट १ र सेट २ का प्रश्नहरूमा बालबालिकाहरूले दिएको उत्तरको लागि तल दिइएका निम्न कोडहरूको प्रयोग गर्नुपर्ने हुन्छ:
 ० = बालबालिकाले प्रश्नको प्रतिक्रिया नदिएको वा बालबालिकालाई जवाफ थाहा नभएको
 १ = बालबालिकाले प्रश्नको जवाफ दिएको/प्रयास गरेको, तर जवाफ गलत भएको
 २ = बालबालिकाले प्रश्नको जवाफ दिएको/प्रयास गरेको, र जवाफ सहि भएको

सेट ३ को प्रश्नहरूको मापन

- तल दिइएका निम्न कोडहरू सेट १ र सेट २ का कार्यहरूमा बालबालिकाहरूले दिएका उत्तरको लागि प्रयोग गर्नुपर्ने हुन्छ:
 ० = बालबालिकाले प्रश्नको प्रतिक्रिया नदिएको वा बालबालिकाले जवाफ थाहा नभएको भनेमा
 १ = बालबालिकाले प्रश्नको जवाफ दिएको/प्रयास गरेको, तर जवाफ गलत भएको
 २ = बालबालिकाले प्रश्नको जवाफ दिएको/प्रयास गरेको, र जवाफ सहि भएको
 ९ = प्रश्न लागू नहुने (यदि बच्चा/बालिका सेट ३ का माथिका प्रश्नहरूमा ०/१ प्राप्त गरेमा सेट ३ को प्रश्नहरू सोध्नु नपर्ने)

H201.	H202. बालबालिकाको नाम	०-प्रतिक्रिया नआएको/थाहा नभएको												१-गलत उत्तर			२-सहि उत्तर			९-लागू नहुने				
		सेट १ का प्रश्नहरू	सेट २ का प्रश्नहरू	सेट १ र सेट २ का प्रश्नहरू १-१६ उमेरका सबै बालबालिकाहरूलाई दिने												सेट ३ का प्रत्येक प्रश्नहरू तेस्को सिधा माथि रहेको सेट २ को प्रश्नको उत्तर मिलेको (कोड २ भएको) लाई मात्र सोध्नुहोस् सेट २ मा मिलेको छैन भने त्येस्को सिधा तल रहेको प्रश्नहरू लागू हुने छैन (कोड ९)								
१.	H223. Sample नमुना (1/2)	सेट १ का प्रश्नहरू	प्र.न.१	प्र.न.२	प्र.न.३	प्र.न.४	प्र.न.५	प्र.न.६	प्र.न.७	प्र.न.८	प्र.न.९	प्र.न.१०	प्र.न.११	प्र.न.१२	प्र.न.१३	प्र.न.१४	प्र.न.१५	प्र.न.१६						
		सेट २ का प्रश्नहरू	प्र.न.१७	प्र.न.१८	प्र.न.१९	प्र.न.२०	प्र.न.२१	प्र.न.२२	प्र.न.२३	प्र.न.२४	प्र.न.२५	प्र.न.२६	प्र.न.२७	प्र.न.२८	प्र.न.२९	प्र.न.३०	प्र.न.३१	प्र.न.३२	प्र.न.३३					

H201.	H202. बालबालिकाको नाम	०-प्रतिक्रिया नआएको/थाहा नभएको												१-गलत उत्तर			२-सहि उत्तर			९-लागू नहुने				
		सेट १ का प्रश्नहरू	सेट २ का प्रश्नहरू	सेट १ र सेट २ का प्रश्नहरू १-१६ उमेरका सबै बालबालिकाहरूलाई दिने												सेट ३ का प्रत्येक प्रश्नहरू तेस्को सिधा माथि रहेको सेट २ को प्रश्नको उत्तर मिलेको (कोड २ भएको) लाई मात्र सोध्नुहोस् सेट २ मा मिलेको छैन भने त्येस्को सिधा तल रहेको प्रश्नहरू लागू हुने छैन (कोड ९)								
२.	H223. Sample नमुना (1/2)	सेट १ का प्रश्नहरू	प्र.न.१	प्र.न.२	प्र.न.३	प्र.न.४	प्र.न.५	प्र.न.६	प्र.न.७	प्र.न.८	प्र.न.९	प्र.न.१०	प्र.न.११	प्र.न.१२	प्र.न.१३	प्र.न.१४	प्र.न.१५	प्र.न.१६						
		सेट २ का प्रश्नहरू	प्र.न.१७	प्र.न.१८	प्र.न.१९	प्र.न.२०	प्र.न.२१	प्र.न.२२	प्र.न.२३	प्र.न.२४	प्र.न.२५	प्र.न.२६	प्र.न.२७	प्र.न.२८	प्र.न.२९	प्र.न.३०	प्र.न.३१	प्र.न.३२	प्र.न.३३					

७. पालन गर्नु पर्ने नैतिक कुराहरु

१. गाँउमा सर्वेक्षणको कार्यहरु सुरु गर्नु अगाडि गाँउका प्रतिनिधिलाई सूचित गराउनुपर्छ ।
२. सर्वेक्षण सञ्चालन गर्न घरमूलीको अनुमती लिनुहोस् ।
३. बालबालिकाको मापन सुरु गर्नु अघि अभिभावकको अनुमती लिनुहोस् ।
  ४. सबै प्रक्रियाहरु प्रशिक्षणमा वर्णन गरे अनुसार पालन गर्नुहोस् । मापन सुरु गर्नु पूर्व आफूलाई लागेका शंका, प्रश्न वा चिन्ता स्पष्ट पार्नुहोस् ।
५. कसैको पनि नाम वा व्यक्तिगत जानकारी समुदायका अन्य व्यक्तिहरूसंग नबाँड्नुहोस् ।
६. समुदायका मानिसहरुलाई PAL Network र असर नेपालबाट कुनै पनि किसिमको सहायता/सहयोगको वाचा नगर्नुहोस् ।
७. मापनको मापदण्डमा पर्ने सबै बालबालिकालाई तपाईंले जाँच गर्नुपर्नेछ ।
८. तपाईं प्रक्रियाप्रति सत्यवादि हुनुपर्छ ।
९. सर्वेक्षणको क्रममा कृपया फोटोहरु नखिच्नुहोस् ।
१०. सबै प्रतिक्रियाको आदर गर्नुहोस् र सर्वेक्षणमा आफ्नो समय दिई सहभागी हुनु भएकोमा धन्यवाद दिनुहोस् ।

द. गाँउमा नागरिकहरुको नेतृत्वमा गरिने मापनको सक्षेप

उद्देश्यहरु:

- हामीलाई आवश्यक जानकारीहरु कहाँबाट संकलन गर्ने भन्ने विषयमा जान्न
- आवश्यक जानकारीहरु कसरी संकलन गर्ने भन्ने विषयमा जान्न
- मापनको लागि कसरी तयारी गर्ने भन्ने विषयमा जान्न

प्रयोग सामग्री

- सर्वेक्षण पुस्तिकाको बाहिरी पानामा सामान्य जानकारीहरु भर्न
- गाँउको नक्साङ्कन गर्न
- गाँउको जानकारीहरुको पाना
- घरपरिवार सर्वेक्षण -भाग १
- घरपरिवार सर्वेक्षण -भाग २

हामीले हाम्रो जानकारीहरु कहाँबाट संकलन गर्ने

- CLAN मुख्यतया घरपरिवारमा आधारित सर्वेक्षण हो, हामी जानकारीहरु २ ठाँउबाट संकलन गर्छौं ।
  - गाँउ
  - छनौट गरिएका घर परिवारहरु

प्रत्येक गाँउमा CLAN नक्साङ्कन , सर्वेक्षण र घरपरिवारको छनौट गरेर बालबालिकाहरुको मापन लगायतका कामहरु २ दिन मा गरेर सक्नु पर्नेछ ।

सर्वेक्षणको लागीकसरी योजना र तयारी गर्ने

छनौट गरिएको एउटा गाँउमा एक जना महिला र एक जना पुरुष गरी जम्मा २ जनाले सर्वेक्षण गर्नेछन् । सर्वेक्षण प्रक्रिया सुरु गर्नु भन्दा राम्ररी योजना बनाई तयारी गर्नु पर्ने हुन्छ । सर्वेक्षणमा प्रयोग हुने सर्वेक्षण पुस्तिका, जाँच्ने प्रश्नपत्रहरु र त्यस्को प्रयोगका वारेमा राम्ररी बुझ्न आवश्यकहुन्छ । सर्वेक्षणको क्रममा २ जनासर्वेक्षणकर्ताहरु सगंसंगै भएर सबै कामसक्नु पर्नेछ ।

योजना र तयारीमा निम्न कुराहरु पर्छन्

- सबै सामग्रीहरु सर्वेक्षण पुस्तिका, जाँच्ने प्रश्नपत्रहरु र सर्वेक्षणको निर्देशिका राम्ररी हेर्ने
- परिचय, डाटा रेकर्ड कस्ले गर्ने भनीकामको बाँडफाँड पनि सुरु मै गर्ने
- सर्वेक्षणमा आत्मविश्वासका साथ काम गर्न प्रक्रियाहरुको अभ्यास गर्ने

१. गाँउमा गरिने सर्वेक्षणको पुरै प्रक्रिया संक्षेपमा

१. प्रशिक्षक वा जिल्ला संयोजकले तोकिएको गाँउमा दुई जना सर्वेक्षणकर्ताहरु जाने छन् । उनीहरुले प्रशिक्षणको बेलामा दिईएको सर्वेक्षणप्याक पनि साथमा लिएर जाने छन् ।

२. गाँउमा पुगेपछि, सर्वेक्षणकर्ताहरुले गाँउको प्रमुखलाई भेटेर निम्न कुराहरु गर्नु हुनेछ

- साभामुल्याङ्कन र यसको यसको आवश्यकताको बारेमा राम्ररी बुझाउनुहोस् ।
- उहाँलाई 'चिठी' दिएर गाँउमा हुने सर्वेक्षणको लागि आवश्यक पर्ने सहयोगको लागि आग्रह गर्नुहोस्

३. सर्वेक्षणकर्ताहरु गाँउमा पुरै डुल्दा निम्न कुराहरु गर्नुहुने छ

- सुरुमा अर्कै कागजमा नक्सा कोर्नुहोस् र । गाँउमा भएका महत्वपूर्ण कुराहरुलाई नक्सामा राख्नुहोस् । गाँउमा पुरै डुलेर हेरीसके पछि नक्सालाई सर्वेक्षण पुस्तिकाको पानामा सार्नुहोस्
- आफ्नो अवलोकनको आधारमा गाँउको जानकारीहरु भर्नुहोस्

४. त्यसपछि, सर्वेक्षणकर्ताहरुले घरपरिवार सर्वेक्षण गर्नुहुने छ, उहाँहरुलेबनाएको गाँउको नक्सालाई ४ वटामा क्षेत्रमा विभाजन गर्ने वा ४ वटा क्षेत्रहरु नमुना छनौट विधिबाट छानेर, चार ओटै क्षेत्रबाट पाँचौ घर छान्ने नियमबाट ५ वटा घरपरिवार छनौट गर्ने । र जम्मा २० ओटा घरपरिवारहरुको सर्वेक्षण गर्नुहोस् ।

५. छनोट गरिएका प्रत्येक घरपरिवारहरुमा, सर्वेक्षणकर्ताहरुले निम्न कुराहरु गर्नुहुनेछ

- ५ देखि १६ वर्ष सम्मका बालबालिकाहरुको जानकारीहरु रेकर्ड गर्नुहोस् ।
- जाँच्ने प्रश्नपत्रहरुको प्रयोगले बालबालिकाहरुको मापनगर्नुहोस् । यो घरपरिवारहरुमा मात्रै गरिन्छ ।
- घरायसी सामग्रीहरुको जानकारी रेकर्ड गर्नुहोस् ।

२० ओटा घरपरिवारहरुको सर्वेक्षण सकिने वित्तिकै, सर्वेक्षणकर्ताले सर्वेक्षण पुस्तिकाहरु तुरुन्त आफ्नो प्रशिक्षक वा जिल्ला संयोजकलाई दिनु पर्नेछ ।